

Neem een accountant in huis

22 september 2015

Gemeenten kunnen absoluut geen begrip opbrengen voor de abrupt veranderde opstelling van de externe accountant.

Diens ongemeen kritische, bijkans agressieve en vermoedelijk door commerciële motieven gedreven opstelling vraagt om andere maatregelen dan het sturen van protestbrieven naar zijn beroepsorganisatie.



Dromen

Het grote drama waarmee Europa worstelt en de vele onheilstijdingen die de klimaatverandering inluiden, laten Fred niet onberoerd. De tv-beelden hebben zich in zijn onderbewustzijn genesteld. Dat is althans zijn eerste gedachte als hij midden in de nacht met een schreeuw wakker wordt. Een gevoel van gène overvalt hem. Die rampen staan toch in geen enkele verhouding tot een vraagstuk als de implementatie van de drie decentralisaties waarmee hij, als gemeentelijke concerncontroller, te kampen heeft. Of met zijn problematische verhouding tot de externe accountant. Opmerkelijk dat in dromenland dat verband wél wordt gelegd.

De strijd om de autonomie

Fred had zich in zijn jonge jaren door een toenmalige vriendin laten verleiden om een cursus droomuitleg te volgen. Het werd een boeiende en vreugdevolle ervaring. Dat wel. De cursus had hem echter niet de verrijkende inzichten opgeleverd die hem in het vooruitzicht waren gesteld. Het blijft dus gissen waarom juist zijn carrière bij de afdeling Financieel Economische Zaken (FEZ) aan hem verschijnt. In de droombeelden gaat het dan vooral over de oorlog die zijn afdeling destijds voerde met het Ministerie van Financiën (MVF). Hoewel taak- en functiebeschrijvingen anders doen vermoeden, was dat intellectuele gevecht toch de ultieme opgave voor de afdeling FEZ. Het volledig afschermen van het departement tegen het immer betweterige MVF. Vooral rondom begrotingstijd werd elke van het MVF gewonnen veldslag in de bestuursraad gevierd. Onder veel hilariteit en met (Kelder)gebak. Hoewel het begrip toen nog niet bestond functioneerde zijn afdeling destijds als een onneembare 'line of defence'.

Another brick in the wall

Het waren niet alleen vreugdevolle momenten die zich in zijn droom openbaarden. De echte pijn zat 'm in het toenmalige regeerakkoord. In het bijzonder in een onschuldig ogend MVF-tekstdeel met onderlijnde woorden als centralisatie, efficiency en controlefunctie. De beelden kwamen weer dreigend bij Fred binnen. Donkere wolken tekenden zich destijds dan ook af boven het volledig gerenoveerde, maar desondanks direct daarna disfunctioneel verklaarde, gebouw van het ministerie.

Het regeerakkoord bleek de achilleshiel van het departement. Ondanks de vele protesten volgde toch uiteindelijk een zeer droeve vertoning. De uittocht van bijna alle departementale controlefunctionarissen en interne accountants. In de stromende regen arriveerden ze op hun nieuwe en definitieve standplaats; te weten het MVF aan het Korte Voorhout.

Droppings

Voor Fred brak een moeilijke tijd aan. De definitieve genadeslag kwam toen hem een andere functie, adviseur van de directeur personele zaken, werd aangeboden. Zijn FEZ-functie werd ingenomen door een vanuit MVF gearachuteerde politicoloog die ook een jaar algemene economie had gestudeerd. In diens kielzog drong een horde MVF-cijferfetisjisten genadeloos door tot in alle uithoeken van het departement.

Fred restte niets anders dan het zoeken van een andere baan.

COS 610

Het droombeeld werd aangenamer. Als concerncontroller van een middelgrote gemeente had Fred zijn bestemming gevonden. Dichter bij huis, dichter bij de burger en in de gemeenteraad een luisterend oor als hij een cijferopstelling mocht toelichten. Met een intro als 'cijfers liegen NIET' kreeg hij de lachers al gauw op zijn hand. Geen vuiltje aan de lucht.

Behalve dan de uitdaging om de steeds agressiever wordende accountant te weerstaan. Merkwaardige cijferopstellingen kwamen nu in beeld. De in banieren veelvuldig voorkomende cijfers 6, 1 en 0 zeiden hem genoeg. Klaroengeschal weerklonk. Een flashback. Niet het MVF, maar de externe accountant verklaarde hem daarin de oorlog...

VNG-tentenkamp

Dat bij de droomcursus van destijds ook een dag Aikido was inbegrepen kwam Fred nu goed van pas. Het pasklare Aikido-recept: de externe accountant gewoon laten komen en hem in de rebound met zijn eigen wapens verslaan. Maar hoe precies?

Fred hoefde op het antwoord niet lang te wachten.

Het droombeeld was even onthutsend als bruikbaar. Een tsunami aan accountants in business (AIB's) golfde van Amsterdam naar Den Haag. Een stroom aan dissidente accountants die de onveiligheid van de beroepsorganisatie (NBA) waren ontvlucht overspoelden de wegen. De versperringen die in Wassenaar in allerijl door big4-partners waren opgezet werden snel geslecht. In Den Haag aangekomen werden de AIB-vluchtelingen opgevangen in het ijlings door de VNG op het Malieveld ingerichte tentenkamp.

Concerncontrol zoals bedoeld

Fred had de boodschap goed begrepen. Hij spoedde zich terstond naar het Malieveld om ter plekke assessments uit te voeren. Hij ging concerncontrol uitbouwen tot een hoogwaardig kennis- en ervaringsinstituut op het gebied van interne beheersing en accountancy. Een line of defence zonder weerga. Dat zou de extern account leren!

Hij moest en zou een paar AIB's in (het gemeente) huis nemen.

Arie Molenkamp (www.publicauditing.nl) is zelfstandig gevestigd als organisatieadviseur, auteur, opleider en coach. Eerder was hij directeur bij KPMG Management Consulting.